

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **P., lekáreň C., V.,** Martin, IČO: X., zast. Advokátskou kanceláriou B., s.r.o., Mgr. M., J., Martin, proti žalovanej: **V., a.s.,** M., Bratislava, krajská pobočka Ž., P., Ž., IČO: X., **o zaplatenie 17 556,49 Eur (528 906,70 Sk)**, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod spisovou značkou 39C 242/2007, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2009 č. k. 2 Cob 71/2008-66, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2009 č. k. 2 Cob 71/2008-66 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa si 12. apríla 2007 uplatnila voči žalovanej právo na zaplatenie istiny vo výške 528 906,70 Sk (17 556,49 Eur) ako rozdiel medzi zákonným nárokom a rozhodnutím súdu priznanou časťou tohto nároku. Táto pohľadávka vznikla z omeškania so zaplatením faktúry č. 220102003, vystavenej za výkony zdravotnej starostlivosti (výdaj liekov pre jej poistencov), ktorá bola splatná 4. decembra 2003. Predmetná faktúra bola vystavená na sumu 4 373 847,59 Sk, ktorá bola znížená faktúrou č. 100355 o sumu 73 155 Sk na sumu 4 300 692,59 Sk. Celková suma poplatku z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania v zmysle ust. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. predstavuje sumu 787 963,09 Sk. Rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 11 C 66/2004 z 19. októbra 2004 žalobkyňi bola priznaná časť vo výške 258 406,70 Sk. Predmetnou žalobou si uplatnila

rozdiel medzi zaplateným poplatkom z omeškania, čo predstavuje suma vo výške 528 906,70 Sk.

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 8. februára 2008 č. k. 39C 242/2007-36 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu 225 398,71 Sk. Vo zvyšku žalobu zamietol a náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi konania súd posúdil ako vzťah občianskoprávny, keď vychádzal z charakteru právneho postavenia účastníkov konania, účelu a predmetu činnosti účastníkov, spočívajúcom v poskytovaní zdravotníckej starostlivosti a vykonávaní zdravotného poistenia.

Súd z vykonaného dokazovania zistil, že došlo k porušeniu záväzkového vzťahu, a to porušením povinnosti zaplatiť fakturované sumy v lehote splatnosti. Nárok žalobkyne na platenie sankcie za porušenie povinnosti zaplatiť faktúry včas, upravoval v čase vzniku záväzku osobitný predpis, ust. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., a to vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalovaná nenamietala fakturované sumy, ani výpočet dní omeškania so zaplatením faktúr, avšak vzniesla námietku premlčania pohľadávky vzniknutých titulom poplatku z omeškania u predmetných faktúr. Prvostupňový súd posudzoval premlčanie nároku na zaplatenie poplatku z omeškania z jednotlivých faktúr samostatne a dospel k záveru, že došlo pri niektorých faktúrach k premlčaniu nároku, a preto žalobu v časti zamietol. Nepremľaná časť nároku predstavovala suma 121 178,88 Sk a 104 219,83 Sk, čo spolu činí 225398,71 Sk, v tejto časti prvostupňový súd návrhu vyhovel. O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne, ktorá tvrdila, že s poukazom na ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka je potrebné aplikovať štvorročnú premlčaciu lehotu a na odvolanie žalovanej, ktorá tvrdia, že celý nárok je premlčaný, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením zo 29. januára 2009 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a konanie vo veci zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím došlo k prekážke res iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní pred Okresným

súdom v Martine sp. zn. 11C 66/2004, právoplatného 2. novembrom 2004, bola uložená povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 259 056,40 Sk, a táto suma predstavovala úrok z omeškania za oneskorenú úhradu aj uvedenej faktúry. Predmetom konania pred súdom prvého stupňa je uplatnenie si rozdielu medzi priznaným úrokom z omeškania a poplatkom z omeškania vo výške 0,1% denne podľa ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. V prejednávanej veci sa teda žalobkyňa domáha zaplata časti poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr splatných v roku 2003 tiež v zmysle § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z., t.j. vo výške 0,1% denne, a to napriek tomu, že v skôr začatom konaní na Okresnom súde v Martine už predmetnú sankciu si za uvedené obdobie voči žalovanej uplatnila a táto jej bola priznaná. Uplatnený nárok žalobkyne vyplýva z rovnakých skutkových i právnych okolností ako v uvedenom konaní. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že účastníkom nepriznal trovy prvostupňového ani odvolacieho konania, pretože konanie vo veci bolo zastavené.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 237 písm. f/ O.s.p. Namietala, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že sa jedná o prekážku veci rozhodnutej. Uviedla, že v tomto konaní sa nedomáha nároku, ktorý by bol právoplatne priznaný, alebo, ktorý by bol právoplatne zamietnutý. Domáha sa tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý doteraz nebol žalovaným dobrovoľne zaplatený. Preto súd mal skúmať, či v čase omeškania zdravotnej poisťovne vznikol žalobkyni nárok na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Poukázala na súdnu prax (najmä v dôsledku publikovania zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR č. PL.z.ÚS 1/06, kde zdravotníckym zariadeniam prináleží nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne aj v prípadoch, ak k omeškaniu zdravotnej poisťovne došlo v čase, kedy bolo platné a účinné ustanovenie § 38 ods. 4 cit. zákona v znení upravujúcom poplatok z omeškania vo výške 0,01%, nakoľko dotknuté ustanovenie v takomto znení stratilo z dôvodu rozporu s Ústavou SR účinnosť a neskôr i platnosť. Zo zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR pritom vyplýva, že zdravotnícke zariadenie jednoznačne malo a doteraz má za dotknuté obdobie omeškania zdravotnej poisťovne s úhradou splatných faktúr za poskytnutie zdravotníckej starostlivosti nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo strany žalobkyni pritom nikdy nedošlo k právnemu úkonu „vzdania sa práva na poplatok z omeškania“. Pod tento inštitút nemožno podradiť ani to, že v inom súdnom konaní sa žalobkyňa domáhala nároku z právneho titulu

úroku z omeškania. Podľa názoru žalobkyne, súd má každú vec posudzovať samostatne bez ohľadu na to, aká právna argumentácia bola iným súdom v inom súdnom konaní zaujatá, t. j. ako už bolo uvedené vyššie, v prvom rade posúdiť tú skutkovú a právnu otázku, či má žalobkyňa za omeškanie s úhradou dotknutých faktúr nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo zákonného vymedzenia úloh V., a.s., zabezpečovala verejné potreby v oblasti zdravotníckej starostlivosti. Má za to, že prijatie záveru, že dotknutá jej činnosť v r. 2003 nespadá pod pojem „zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky“, by bol v rozpore so znením a výkladom § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustálenej súdnej praxe. Z tohto dôvodu považuje námietku premlčania za neopodstatnenú, pretože na záväzkový vzťah účastníkov konania je nutné aplikovať ustanovenia o premlčaní v Obchodnom zákonníku. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O.s.p.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 239 O.s.p.

V prejednávanvej veci žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušený bez toho, aby odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania.

Dovolací súd nezistil podmienky, za ktorých ustanovenie § 239 O.s.p. pripúšťa dovolanie.

Dovolanie je vždy prípustné, ak ide o prípady závažných väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., a to aj vtedy, keď nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 238 a § 239 O.s.p.

Žalobkyňa v dovolaní poukázala na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t. j., ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Uvedené ustanovenie ochraňuje práva účastníka konania, ak súd nerešpektuje jeho procesné práva a vynesie rozhodnutie. Ide o prípady, ak súd napr. účastníka riadne nepredvolá

na pojednávanie, aj keď bolo potrebné ho predvolať, ak nebola dodržaná lehota na prípravu na pojednávanie, prípadne, ak súd o uplatnenom návrhu bezdôvodne nerozhodne.

Podľa obsahu spisu žalobkyňa si predmetnou žalobou uplatnila právo na poplatok z omeškania, a to na časť istiny, ktorá nebola priznaná právoplatným rozhodnutím Okresného súdu v Martine v konaní vedenom pod spisovou značkou 11C 66/2004. Je nepochybné, že v uvedenom konaní bolo žalobkyni priznané právo na úrok z omeškania vo výške 259 056,40 Sk za omeškanie s úhradou faktúry. V zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovni a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní môže zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalobkyňa v žalobe uvádza, že za omeškanie s úhradou faktúry za rok 2003 poplatok z omeškania činil 787.963,09 Sk. V konaní na Okresnom súde v Martine 11C 66/2004 jej bol priznaný úrok z omeškania v sume 259 056,40 Sk, ktorá predstavuje časť poplatku z omeškania. Žalobkyňa si preto uplatnila v tomto konaní doplatenie zvyšku vyúčtovaného poplatku z omeškania, ktorý predstavuje sumu 528 906,70 Sk.

Podľa názoru dovolacieho súdu je podstatné, že súd v prejednávanej veci rozhoduje o nároku na peňažné plnenie. Pritom je irelevantné, z akého právneho dôvodu je tento peňažný nárok uplatnený. Súd totiž predovšetkým pri posudzovaní jeho dôvodnosti vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť uplatnený nárok po právnej stránke, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny titul požadovaného peňažného plnenia je nesprávne uvedený, alebo vôbec nie je uvedený. Preto, ak súd právoplatne rozhodol len o časti uplatňovaného peňažného nároku, jeho zvyšok si môže účastník uplatňovať súdnou cestou, pričom mu nehrozí nebezpečenstvo zastavenia konania z dôvodu právoplatne rozsúdenej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že rozhodnutie vydané v konaní vedenom pred Okresným súdom v Martine pod sp. zn. 11C 66/04 nezakladá prekážku rozhodnutej veci pre konanie, ktoré je predmetom dovolania. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyni priznané, predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Žalobkyňa sa teda v konaní nedomáha duplicitného peňažného plnenia, resp. nároku, ktorý jej už bol

právoplatne priznaný, ale len tej časti poplatku z omeškania, ktorý jej žalovaná dobrovoľne nezaplatila.

Preto, ak odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a zároveň konanie zastavil, odmietol tým rozhodnúť o tom, či je dôvodná uplatnená časť peňažného nároku z titulu poplatku z omeškania. Dovolací súd, preto dospel k záveru, že rozhodnutím odvolacieho súdu sa porušilo voči žalobkyni právo rozhodnúť o veci, čím sa jej odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedeného dôvodu, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

Krajský súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V novom rozhodnutí rozhodne o odvolaní žalobkyni proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa z 8. februára 2008 a súčasne znova rozhodne aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.